

Esther Wolthuis

# Montesqwie?

**P**resident Trump deed het in totaal 194 keer: een *executive order* uitvaardigen. Met dit middel kan de Amerikaanse president, als vertegenwoordiger van de uitvoerende macht, instructies geven over hoe wetgeving moet worden uitgevoerd. De Senaat en het Huis van Afgevaardigden hebben over deze *orders* niets te zeggen. Wie er wel iets over te zeggen heeft, is de federale rechter. De president mag namelijk geen *orders* geven die in strijd zijn met de (grond)wet.

Op 25 januari 2017, vijf dagen na zijn aantreden, vaardigde de president een *executive order* uit die *sanctuary jurisdictions* trof. Dat zijn staten, steden en andere lokale overheden die maar in beperkte mate of zelfs helemaal niet samenwerken met federale migratie-autoriteiten. De federale autoriteiten hebben hulp nodig van de lokale politie bij het opsporen en aanhouden van ongewenste vreemdelingen. Beleid dat de samenwerking beperkt, kan dus ook de handhaving van migratiewetgeving bemoeilijken – een gevolg dat de kersverse president niet aanstond. Trump draaide de geldkraan dicht: *sanctuary jurisdictions* mochten op grond van deze *executive order* niet langer federale subsidies ontvangen.

Leden van het Congres hadden in 2015 en 2016 al negen keer geprobeerd om de geldstroom naar *sanctuary jurisdictions* af te sluiten, maar konden daarvoor niet genoeg politieke steun vinden. En als het de wetgevende macht niet lukt, kan de uitvoerende macht proberen een creatieve manier te vinden om het toch te doen.

Oh nee, zo werkt het niet. De rechter stak er in dit geval een stokje voor en vernietigde de *executive order* van Trump, voornamelijk

omdat de federale overheid staten niet mag dwingen om federale taken uit te voeren. Een lange lijst rechterlijke uitspraken over dit onderwerp volgde. ‘What is largely missing from the argumentation are considerations regarding the unauthorized stayers themselves. The rights of the people are essentially ignored’. Dario Džananović schrijft in zijn op 5 november 2020 in Nijmegen succesvol verdedigde proefschrift, getiteld *The plight of the unauthorized stayer. Faith-based organizations and local governments challenge the State’s legal monopoly over migration*, over de machtsstrijd tussen de federale en sub-federale overheden omtrent het bieden van steun aan *unauthorised stayers* en de juridische, morele en bijbelse argumenten die daarbij spelen.

Door een regering als die van Trump wordt pijnlijk duidelijk hoe belangrijk het bestaan van de rechterlijke macht is. Regimes zoals die van Orbán en Kaczyński demonstreren, nog treuriger, het belang van het goed functioneren van die macht.

Lynn Hillary neemt in dit nummer de zorgen over de onafhankelijkheid van Poolse rechters als beginpunt voor een betoog over het doortrekken van uitzonderingen op het interstatelijk vertrouwensbeginsel tussen de EU lidstaten in strafzaken (bij EAB-overdrachten) naar Dublinoverdrachten.

Naast de rechter is er in de VS overigens nog één persoon die een *executive order* van de president kan vernietigen – de president zelf. Biden zal ongetwijfeld de ‘muslim ban’, een *executive order* die de felle juridische strijd wél heeft overleefd, in zijn eerste dagen als president ongedaan maken. Dan begint 2021 in ieder geval goed.